श्रीः

श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

श्रीमान् वेङ्कटनाथार्यः कवितार्किककेसरी।
वेदान्ताचार्यवर्यो मे सन्निधत्तां सदा हृदि॥

श्रीमद्वेङ्कटाध्वरि विरचितम्

॥ श्रीलक्ष्मीसहस्रम् ॥

॥ दशावतारस्तबकः ॥

This document has been prepared by*

Sunder Kidambi

with the blessings of

श्री रङ्गरामानुज महादेशिकन्

His Holiness *śrīmad āṇḍavan* of *śrīraṅgam*

*This was typeset using LaTeX and the **skt** font.

श्रीः

श्रीमते रामानुजाय नमः

श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

॥ दशावतारस्तबकः ॥

दशस्वप्यवतारेषु देवो यद्रूप संप्लवात्।
साधयामास कार्याणि सतां तस्यै श्रियै नमः॥ १ ॥

देवि त्वदालब्धदयारसेन
देवेन मात्स्यं वपुराश्रितेन।
आश्चर्यमष्टश्रुतिरप्यनष्ट
श्रुतित्वमापद्यत पद्मजन्मा॥ २ ॥

भूयिष्ठां तव दृष्टिरेव कमले भूतिं चिरात् प्रोषितां
भूयोऽप्यानयति क्षणादिति नृणां व्यक्तं घृणावारिधिः।
देवस्तावकदृष्टिरूपमनघं मीनावतारे वहन्
धात्रेऽदत्त सतां श्रियं श्रुतिमयीं दैत्यापनीतां पुनः॥ ३ ॥

सा हि श्रीरमृता सतामिति ननु त्वन्नामधेयाश्रयात्
त्वद्दास्यं भजति श्रुतिः स्वयमिति प्राप्तादरः श्रीधरः।
तां मग्नां पुनरुद्धरन् जलनिधौ तापार्णवादुद्धरेत्
त्वद्दास्यैकधनान् जनानिति रमे धैर्यं चरीकर्ति नः॥ ४ ॥

देवो देवि त्वय्यसौ दानवानां
हन्ता हन्तामन्दरागं दधौ यः।
धर्मं कौर्मं धारयंस्त्वत्सहायो
मातः सोऽयं मन्दरागं दधाति॥ ५ ॥

उरसि सरसिजालये वहंस्त्वां
शिरसि दिधीर्षुरिलां त्वदंशभूताम्।
स्वयमयमचिरात् पराहतारिः
स हरिरुवाह वराहदिव्यदेहम्॥ ६ ॥

www.prapatti.com

दैतेयेन बलात् पयोधिजठरं देवी मही प्रापिता
मातस्ते स्वसृभावमेव यदगादेकोदरस्थानतः।
तस्मादेव कृतादरेण तरसा दामोदरेण स्वयं
दध्रेऽसौ कुहनावराहवपुषा देवेन दंष्ट्राञ्चले॥ ७ ॥

पद्मे चक्रभृतो नृसिंहवपुषः प्रह्लादसंक्लेशन-
क्रूरापुण्य हिरण्यदेहदलना वेलातिवेलोदयः।
रोषाग्निः शमितस्त्वया बत पयोराश्येकशोष्योऽपि तत्
पुत्र्या शक्तिरुदेति कारणगता प्रायेण कार्येष्वपि॥ ८ ॥

शरण्यभूतां श्रुतिरिन्दिरे यां
हिरण्यवर्णां हरिणीमभाणीत्।
सा दिव्यसिंहस्य हिरण्यभेत्तुः
निःशङ्कमङ्के रमसे कथं त्वम्॥ ९ ॥

अवनमेव सदा कलयन् गज-
व्यसन भङ्गकृदद्भुतकेसरी।
हरिणलक्षणदृष्टिरयं त्वया-
ऽप्यबलयाम्ब गुणेन वशीकृतः॥ १० ॥

हर्यक्षोऽयं हरिरिति वचस्त्वय्य नाभूतपूर्वं
न प्रह्लादोपचयकरता नो हिरण्याङ्गदत्वम्।
तस्मादस्मज्जननि परमं विस्मयं ते विधातुं
नाथोऽपूर्वं किमिह जगृहे नारसिंहं शरीरम्॥ ११ ॥

तत्तादृक्षहिरण्यदाननिरतौ भक्ताभिरक्षाकृते
सत्कीर्तिं हरितां मुखे खलजनत्रासावहामाश्रितौ।
किञ्चोदञ्चदनेकपापहरण क्रीडोचितालोकनौ
देवि स्तौमि मिथः समानचरितौ दिव्यौ युवां दम्पती॥ १२ ॥

वक्षःस्थामपि वर्णितानुसृतये कृष्णाजिनेनावृणोत्
देवस्त्वामिति वर्णयन्ति कतिचिद् ब्रूमो वयं त्विन्दिरे।

www.prapatti.com

भव्यं वामनरूपमेत्य भगवान् भाग्यं हरिष्यन् बलेः
    एनं कर्तुमगोचरं शुभपुषां त्वद्वीक्षितानामिति॥ १३ ॥

वर्णित्वमर्णवसुते वहतापि गूढं
    वक्षःस्तटे हि न धृता वनमालिना चेत्।
कस्त्रीणि दास्यति पदान्यपि याचतेऽस्मै
    कस्माज्जगत्त्रयतया च विवृद्धिरेषाम्॥ १४ ॥

दैत्यादेत्य हि कुप्रतिग्रहमहो वृद्ध्या च पुष्णंस्तनुं
    गोत्रघ्नावरजो मृषावटुरधः पातं च दातुर्दिशन्।
वामाकारमगादघावलिहृतो हृद्यम्ब ते धारणात्
    धात्रा सञ्जगृहे तदस्य शिवता सम्पादकं पादकम्॥ १५ ॥

वासस्ते क्व वटो गुहास्वशनमप्याकाङ्क्षितं ते घनं
    मां जानीह्यघनाशनादरमये किं ते विवाहे स्पृहा।
मा स्त्री मे दिश गां पदत्रयमितां लोकत्रयी सा ममे-
    त्युक्तिर्दिव्यवटोर्निशम्य तदुरस्यम्ब त्वया सिष्मिये॥ १६ ॥

श्रीमान्निःस्व इवैष वामनतनुः प्रत्यग्रहीद्गां कृता-
    वित्थं दुग्धपयोधिजे तव परीहासोक्तिभिर्व्रालितः।
अंशेनार्पितसन्निधिर्भृगुपतौ पूर्वावतारार्जितां
    तामेनां पुनरध्वरे स भगवान्नूनं ददावृत्विजे॥ १७ ॥

बाहाकल्पे भृगुकुलपतेर्वज्रकल्पे कुठारे
    सङ्ग्रामेषु त्रियुगसखि ते सन्निधानं भजन्त्याः।
क्रोधोन्मेष क्षपितविमत क्षोणिपश्रेणिलक्ष्म
    ग्रीवोत्थासृग्घुसृणमसृणं गात्रमत्यर्थशोणम्॥ १८ ॥

बिभ्राणे स्वधितिं समिद्धरणतो मन्युप्रपोषक्षमं
    लोकेशास्त्रविचक्षणे नृपकुले ज्याकर्मसंस्थाकरे।
भेजाते ननु दुर्घटार्थघटिनि त्वद्वीक्षणाद्भार्गवे
    सामानाधिकरण्यमर्णवसुते ब्राह्मण्यराजन्यते॥ १९ ॥

पञ्चास्यत्वजुषा पुरा भगवता योऽसौ हिरण्यासुरः
    पञ्चत्वं गमितः स एव जननि स्पर्धाभिवृद्धाग्रहः।
भूत्वा तद्द्विगुणाननो जितजगद्भूयस्त्वदागोऽग्निना
    दग्धो हन्त चतुर्मुखास्त्रनिहतोऽप्येकाननस्य प्रभोः॥ २०॥

सप्ताश्वान्वयशालिना दशरथप्राप्तोदयेनापि ते
    नेत्रापत्तिविवर्जितेन कमले मुक्तद्विपेन्द्रेण च।
निस्सङ्ख्याश्वकुलो रथायुतयुतो निःसीमपत्तिच्छटः
    त्वद्द्रोहादगणेय कुञ्जरगणोऽप्यस्तो रणे रावणः॥ २१॥

रघुवरकृतशङ्काभङ्गदम्भेन लङ्का-
    ऽऽमिषभुगशुचिसद्मास्वादनैः कृष्णवर्त्मा।
अशुचिरिह भवत्या पावितो देवि सत्या
    स वहति शुचिसंज्ञां तद्वदन्त्यन्यथाऽज्ञाः॥ २२॥

अखण्डं कोदण्डं प्रभुरदलयत् खण्डपरशोः
    अगृह्णाद्रामस्य प्रसभमपि चाखण्डपरशोः।
अबध्नादप्यम्भो निधिमथ दशग्रीवमवधीत्
    महाश्चर्याश्चर्यास्त्वयि कृतधियोऽस्याम्ब सुकराः॥ २३॥

सङ्कल्पतस्तव समीरसुते हि सीते
    शीतो बभूव दहनश्चिरमेधमानः।
मातर्जगद् भ्रमनिवृत्तिकृते विशन्त्यां
    शीतः कुतः स न भवेत्त्वयि देवि साक्षात्॥ २४॥

नीलाम्बरो हलधरो ननु हन्त भास्वत्-
    भूभेदनैकरसिकः शुभशालिवृत्तिः।
श्यामाकलाभरत एष विवृद्धमोहो
    भोगी बभूव भुवनाम्ब तव प्रसादात्॥ २५॥

श्यामा त्वमम्ब दयितश्च तवैव कृष्णः
    गाङ्गेययोगमुदितः स च रुक्मिणी त्वम्।

www.prapatti.com

त्वं स्वादुवाक् स च युवा मधुरोदितश्रीः
    दाम्पत्यमेतदनुरूपमतो मिथो वाम्॥ २६ ॥

रामानुषङ्गविहृतौ रचिताभिलाषं
    मातस्त्रिलोचनजितं भवती मनोज्ञम्।
पित्रा समानगुणमात्मभुवं प्रसूय
    पुष्पायुधं कमपि रुक्मिणि लब्धहर्षा॥ २७ ॥

गम्भीर भावाहिकृतार्थक्लृप्त-
    सम्पन्नटीका श्रुतिमञ्जुसूक्तिः।
गीतेव कृष्णाननसौरभज्ञा
    ध्येयाऽसि मातः शुभयोगभाजाम्॥ २८ ॥

घनमहा नवनीतहृदाश्रित-
    व्रजविपत्तिहरा हरिवल्लभे।
प्रबलभद्रविकास विधायिनी
    त्वमयसे निजवल्लभतुल्यताम्॥ २९ ॥

प्रायोध्यानगरीयसां सुमनसां मायातमश्छेदिनी
    त्वं काञ्चीमधुरावलग्नसरणिः क्षोभादवन्ती जगत्।
सम्भोगैः स्वदसे स्म देवि जलधेरुद्वीचिकाशीकरे
    स्वैरं द्वारवतीपुरे विहरते कृष्णाय तृष्णायतैः॥ ३० ॥

म्लेच्छान् भयानकरवानपि मूर्च्छयित्वा
    निर्वापयिष्यति कलिं हरिरध्वरं च।
कल्की तमांसि परिपास्यति भूसुरांश्च
    पद्मे भवद्वचनपल्लवितानुकम्पः॥ ३१ ॥

मलिनकलिकालेशैः शाखापरिक्षयदूषितैः
    अपगतसदामोदैरत्रासुहृद्व्यवनैर्वृते।
शमयितुमनाः शाखिग्लानिं भविष्यति माधवः
    जलनिधिभुवा वृद्धिं लब्ध्वा त्वया च महावनी॥ ३२ ॥

www.prapatti.com

वातव्रात इवावधूतकलिको मातर्महारण्यवत्
खड्गी तापसवत्कृतार्थ जननः कल्की मुधे देवि ते।
अम्लेच्छां स्वयमाचरिष्यति महीमान्ध्रीयजिह्वामिव
स्वामी स श्रुतिमार्गगानिह जनान् कर्ताथ शब्दानिव॥ ३३॥

मात्स्यज्योतिषि मन्दरक्षणपरेऽनन्तोच्चहर्षावहे
हर्यास्यस्पृशि चारुवर्णिनि कृताशेषाधिकोपक्रिये।
एणश्रीमुषि कामपालविभवे कृष्णे कलिध्वंसने
देवि त्वद्दयितावतारदशकं ध्यायाम्यपाङ्गे तव॥ ३४॥

कृष्णः केशो दृगेषा झषतनुरधरो मन्दरागं हि धत्ते
सौकर्यं दोष्ण्युरेजे किल मुखहरिता मध्यमात्ता वलिश्रीः।
रामाग्र्यत्वं नितम्बः प्रथयति यमुनादर्पहृद्रोमवल्ली
धत्ते जङ्घाभिराममश्रियमिह कलिहृत्पादपद्मं तव श्रीः॥ ३५॥

विदितगुणालङ्करणं
विचित्र रचना विचक्षण प्रेक्षम्।
कविमिव कृतदशरूपकम्
अरविन्दगृहेऽभिनन्दयसि मुकुन्दम्॥ ३६॥

॥ इति श्रीमद्वेङ्कटाध्वरिविरचिते श्रीलक्ष्मीसहस्रे दशावतारस्तबकः॥

www.prapatti.com